



# Baneheiasaken – 10 år etter

---

**Sommerkonferansen 2010**

*Gjermund Tveito – Trond Idås*

**Kristiansand 27.08.10**

**trond.idaas@nj.no**



# Banheiasaken

---

- ❑ 19. mai 2000 ble Lena Sløgedal Paulsen (10 år) og Stine Sofie Sørstrønen (8 år) voldtatt og drept i Baneheia, Kristiansand.
  - ❑ I 2002 ble Viggo Kristiansen og Jan Helge Andersen dømt for drapene.
  - ❑ Kristiansen fikk 21 års forvaring.
  - ❑ Andersen ble dømt til 19 års fengsel.
-



# Banheiaundersøkelsen 2010

---

- ❑ Spørreundersøkelse blant journalistene og fotografene som dekket rettssaken i 2001.
  - ❑ Anonym undersøkelse via Questback
  - ❑ 33 invitert til å delta – 27 svar (81 %).
  - ❑ Ansvarlig for undersøkelsen: Trond Idås
-



# Ferdig med saken?

---

- Hvor lenge hadde du uønskede reaksjoner etter dekningen av saken?
    - ”To dager”
    - ”Flere år”
    - ”Et par uker før jeg tok en timeout og dro på vandretur i Setesdal”
    - ”Det varte til møtet med psykologen som ble satt opp gjennom NJ.”
    - ”Er der fortsatt, men det tones ned etter hvert som tiden går.”
    - ”Jeg blir fortsatt alterert når saken reaktiveres.”
-



# Hadde du uønskede reaksjoner etter saken?

---

Ja: 52 %

Nei: 37 %

Usikker: 11 %

---



# Hvis *Ja*, hva slags reaksjoner?

---

- Irritabel – lett antennelig
  - Dårlig søvn – søvnløshet – ubehagelige drømmer
  - Nedstemthet
  - Konsentrasjonsvansker
  - Flashback
  - Engstelse for egne barn
  - Utmattelsesplager
  - Følelsmessig alterert
-



# Reaksjoner våren/sommeren 2010

I hvilken grad har du opplevd følgende reaksjoner knyttet til Baneheiasaken våren 2010	Av og til eller ofte N=27
Ting jeg ser eller hører kan plutselig bringe fram minner	63 %
Tanker har trengt seg på når jeg ikke ønsker det	22 %
Bilder fra saken har plutselig dukket opp i hodet	48 %
Jeg har hatt drømmer om saken	19 %
Jeg har hatt perioder med sterke følelser om saken	37 %
Jeg har forsøkt å ikke tenke på saken	15 %
Jeg har forsøkt å la være å snakke om saken	7 %



*Hva slags minner?*

## **Minner som har festet seg**

---

- ”De små, små detaljene som gjorde sterkest inntrykk. Fæle detaljer.”
  - ”Enkeltutsagt i Jan Helge Andersens forklaring om hva som skjedde like før offeret hans ble knivstukket og det som ble sagt like etter”
  - ”Bildene av jentenes klær. (Hårstikk m.m.)”
  - ”... sterke bilder fra RMI, obduksjonsbilder hvor man skjønnte ... ”
  - ”Jan Helges møøøende svar på vanskelige spørsmål”
  - ”Når Viggo smilte og tygget tyggegummi når det hele var over...”
  - ”Kan fortsatt huske hva jentene sa til Viggo før de ble drept. Det er bare å lukke øynene, så er de døde jentene synlig.”
-





*Hva slags minner?*

## Krevende arbeidssituasjon

---

- ”Hvor langt en skal gå i beskrivelsene. Hva er nødvendig for å gi et riktig bilde, og hva er støtende og krenkende for barnas minne”
  - ”Fedrene som ba oss ikke ødelegge minnet om deres prinsesser. Mødrene i rettssalen. De tiltalte foreldre i rettssalen.”
  - ”Etter at rettsdagen var over startet jobben med å finne vinklinger og vrier som vi skulle være alene om til dagen etter”
  - ”Jobb i radio betyr at vi ofte var først ute med ting. Da var det egen magefølelse som gjaldt.”
  - ”Viggos rettsikkerhet ... Jeg er overbevist om at han sitter som fortjent, men vi burde utfordret mer, spurt mer og gravd mer sjøl.”
  - ”... etiske feller på alle kanter, samtidig som en skulle være nyhetsledende”
-



*Hva slags minner?*

## **Gode minner**

---

- ”Det gode miljøet, ja nærmest samholdet, oss "faste" journalister mellom. Med sosial debriefing på kveldstid.”
  - ”Gode kolleger, fæle detaljer, utrolig tilfredsstillende i det hele, å få følge saken til ende, ikke bli tatt av.”
-



*Lærdom fra saken:*

# Er det noe du skulle sett ugjort?

---

- ”Egentlig ikke.”
  - ”Ja, tilbakeholdenheten rundt gjerningsbeskrivelsen. Det har ført til unødige rykter om hva som skjedde med jentene.”
  - ”At media kunne tenke seg å kontakte pårørende i en sak som dette, ihvertfall ikke før lenge etterpå, lenge etterpå”
  - ”At både egen mediebedrift og andre medier i enkelte tilfeller la kvalitetsterskelen vel lav for å finne en vinkling før det ble pågripelser”
  - Ja: Jeg mener at underrapporteringen fra rettsalen er vesentlig for den ukritiske formidlingen nå ti år etterpå av Klomsæts forsøk på gjenopptakelse”
-



# Hvordan har deknningen av saken påvirket deg som journalist?

---

- |   |    |
|---|----|
| <input type="checkbox"/> Større evne til å mestre sterke inntrykk | 16 |
| <input type="checkbox"/> Mer sårbar for sterke inntrykk           | 1  |
| <input type="checkbox"/> Ingen endring                            | 10 |
-



# Hvordan har dekkningen av saken påvirket deg som journalist?

---

- ”Ydmyk for at sterke opplevelser berører, det tror jeg har gjort meg til bedre journalist”
  - ”... har gjort meg mer bevisst på hva jeg må skyve fra meg, hva jeg må samtale med andre om for å dempe reaksjonene i etterkant.”
  - ”Forbereder meg på opplevelser som kan skje og er samtidig bevisst på å dele opplevelsene på godt og vondt med kolleger for å snakke ut om ting”
  - ”Jeg er blitt sterkere av saken, men samtidig har den også gjort noe med meg som menneske. Setter større pris på livet etter saken”
  - ”Jeg føler dyp empati med barn som utsettes for overgrep og reagerer sterke på slike saker i dag.”
  - ”Saken har definitivt gjort meg obs på ofrenes og de pårørendes situasjon”
-



# Hva fungerte best for å legge saken bak seg?

---

- ❑ ”Snakke med kolleger, som vet hva det handler om.”
  - ❑ ”Min egen teknikk for å få dette ut, distansere meg, rense hodet.”
  - ❑ ”Å la følelsene ta overhånd når det ble sterkt etter endt dag og gråte når det var nødvendig, også etterpå. Har stadig tenkt på saken og aksepterer at den er med meg som en erfaring.”
  - ❑ ”Vi fikk snakket oss gjennom ting hver eneste dag, og hadde et veldig sterkt samhold. Jeg følte at det ble veldig vanskelig å snakke med utenforstående”
  - ❑ ”Skrive det ut av meg.”
  - ❑ ”Jeg synes opplegget samlet sett var meget bra, spesielt møtene med Tveito både før, under og etter rettssaken.”
  - ❑ ”Lærte teknikker til å takle inntrykkene.”
  - ❑ ”NJ-samlingene ble for preget av en åndelig følelse av at man måtte ha det ille etter en slik sak.”
-



*Lærdom fra saken:*

## **Råd til sjefer som skal sende folk**

---

- ❑ ”Snakke med dem før og etter. Trenger ikke være så mye, bare vise interesse uten at det skal oppfattes som om man får en time hos noen i hvit frakk.”
  - ❑ ”Spør hvordan det går!”
  - ❑ ”Send de rutinerne journalistene som har evnen og muligheten til å ventilere seg og som har et nettverk til å gjøre dette. ”
  - ❑ ”Sørg for oppfølging, gjerne profesjonell hjelp. Sørg for coaching på vanskelige journalistiske valg”
  - ❑ ”Forberede dem på hva som kan vente dem. God oppfølging i ettertid. Glem ikke: Ofte er det frilansere både på foto / tekst som bidrar i slike saker.”
  - ❑ ”La de få følge saken i mål! Gi dem følelsen av eget ansvar for å fortelle leserne, lytterne eller seerne hva som faktisk skjedde og gi dem redskapene til å gjøre nettopp det.”
-



## Vi er forskjellige...

---

”Vårt yrke har av og til elementer i seg som kan sammenliknes med hva andre profesjonelle aktører opplever - og ikke minst: hva det forventes at man skal kunne tåle ...

For å trekke parallellen til et annet yrke:

*If you can't stand the heat - get out off the kitchen!”*

”Tror livet med politi og rettsreportasje preger meg, men at dette ikke er noe ledelsen har noen bevisst holdning til. ... Jeg føler at mange slike inntrykk preger meg i dag. Det med konsentrasjonsproblemer har jeg i dag, men jeg kan ikke si at Baneheia alene har påvirket dette.”

---





*Takk for oppmerksomheten!*

---